

DECIZIA Nr.712
din 4 decembrie 2014
referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor
art.211—217 din Codul de procedură penală

Publicată în Monitorul Oficial nr.33 din 15.01.2014

Augustin Zegrean	— președinte
Valer Dorneanu	— judecător
Toni Greblă	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Puskás Valentin Zoltán	— judecător
Cristina Teodora Pop	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Marinela Mincă.

1. Pe rol se află soluținarea excepției de neconstituținonalitate a prevederilor art.211—215 din Codul de procedură penală, excepție ridicată de Bobby Hamzo în Dosarul nr.3.407/296/2014 al Judecătoriai Satu Mare — Secția penală și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr.269 D/2014.

2. Dezbaterile au avut loc în ședința publică din 7 octombrie 2014, în prezența reprezentantului Ministerului Public, fiind consemnate în încheierea de ședință de la acea dată, când, având nevoie de timp pentru a delibera, în temeiul dispozițiilor art.57 și art.58 alin.(3) din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, Curtea a dispus amânarea pronunțării pentru data de 4 noiembrie 2014, și ulterior, pentru aceleași motive, pentru data de 27 noiembrie 2014. La ședința din 27 noiembrie 2014, constatând că nu sunt prezenți toți judecătorii care au participat la dezbateri, în temeiul art.57 și art.58 alin.(1) teza întâi din Legea nr.47/1992 și al art.56 alin.(2) din Regulamentul de organizarea și funcționare a Curții Constituționale, adoptată prin Hotărârea Plenului Curții Constituționale nr.6/2012, a dispus amânarea pronunțării pentru data de 3 decembrie 2014, când având nevoie de timp pentru a delibera, în temeiul art.57 și art.58 alin.(3) din Legea nr.47/1992, Curtea a dispus amânarea pronunțării pentru data de 4 decembrie 2014, dată la care a pronunțat prezenta decizie.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

3. Prin Încheierea din 28 martie 2014, pronunțată în Dosarul nr.3.407/296/2014, **Judecătoria Satu Mare — Secția penală a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituținonalitate a prevederilor art.211—215 din Codul de procedură penală**, excepție ridicată de Bobby Hamzo într-o cauză având ca obiect soluținarea unei cereri de înlocuire a măsurii controlului judiciar formulată de autorul excepției.

4. **În motivarea excepției de neconstituținonalitate** se susține că prevederile art.211—215 din Codul de procedură penală încalcă dispozițiile constituționale invocate, întrucât nu reglementează un termen rezonabil pentru care să poată fi dispusă măsura controlului judiciar.

5. Judecătoria Satu Mare — Secția penală opinează că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată. Se arată că măsura controlului judiciar este una neprivativă de libertate, care poate fi dispusă de procuror, de judecătorul de cameră preliminară sau de instanța de judecată și care presupune îndeplinirea unor condiții expres reglementate referitoare la existența unor probe sau indicii temeinice din care să rezulte suspiciunea rezonabilă că persoana în cauză a săvârșit o infracțiune și că aplicarea măsurii este necesară pentru buna desfășurare a procesului penal sau pentru a-l împiedica pe suspect sau inculpat să comită noi infracțiuni sau să se sustragă de la urmărirea penală sau de la judecată. Se observă, totodată, că art.160² din Codul de procedură penală din 1969 reglementa liberarea provizorie sub control judiciar, o instituție similară controlului judiciar, care a fost supusă, în numeroase rânduri, controlului de constituționalitate prin raportare la critici similare, instanța de contencios constituțional constatând conformitatea acesteia cu prevederile Legii fundamentale. Se face referire, în acest sens, la deciziile Curții Constituționale nr.36 din 29 ianuarie 2004, nr.521 din 9 aprilie 2009, nr.30 din 18 ianuarie 2011 și nr.755 din 7 iunie 2011.

6. Potrivit art.30 alin.(1) din Legea nr.47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

7. Avocatul Poporului susține că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată. Se arată că, spre deosebire de măsura liberării provizorii sub control judiciar reglementată la art.160²—160³ din Codul de procedură penală din 1969, de care puteau beneficia persoane private de libertate, măsura controlului judiciar prevăzută la art.211—215 din Codul de procedură penală este o măsură preventivă de sine stătătoare, persoana în privința căreia este dispusă nefiind eliberată dintr-o stare anterioară de detenție. Se observă că, potrivit art.202 alin.(1) și alin.(4) lit.b) din Codul de procedură penală, controlul judiciar poate fi dispus dacă există probe și indicii temeinice că o persoană a săvârșit o infracțiune și, dacă este necesar, în scopul bunei desfășurări a procesului penal sau al împiedicării sustragerii suspectului sau inculpatului de la urmărirea penală sau de la judecată ori al prevenirii săvârșirii de noi infracțiuni; iar, conform art.211 din același cod, măsura controlului judiciar poate fi luată doar față de inculpat, de către procuror și de către judecătorul de drepturi și libertăți, în cursul urmăririi penale, de către judecătorul de cameră preliminară în procedură de cameră preliminară sau de către instanța de judecată în cursul judecării. Se subliniază faptul că dispozițiile art.241 din Codul de procedură penală prevăd în mod expres cazurile în care măsurile preventive, deci și măsura controlului judiciar, încetează de drept și că, potrivit art.242 din Codul de procedură penală, aceste măsuri sunt revocate din oficiu sau la cerere, fiind reglementate expres cazurile de revocare. Pentru aceste motive, se conchide că măsura preventivă a controlului judiciar se dispune, încetează, se revocă sau se înlocuiește în condițiile legii procesual penale și că aplicarea ei presupune o restrângere a drepturilor constituționale invocate de autorul excepției conformă cu prevederile art.53 din Constituție, respectiv impusă de necesitatea asigurării desfășurării instrucției penale.

8. În subsidiar, se arată că critica formulată de autorul excepției privește lipsa reglementării exprese de către legiuitor, în cuprinsul dispozițiilor art.211—215 din Codul de procedură penală, a unui termen rezonabil pentru care să poată fi dispusă măsura controlului judiciar, dar că, potrivit art.2 alin.(3) din Legea nr.47/1992, instanța de contencios constituțional se pronunță numai asupra constituționalității actelor cu privire la care a fost sesizată, fără a putea modifica sau completa prevederile supuse controlului.

9. Președinții celor două Camere ale Parlamentului și Guvernul nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctul de vedere al Avocatului Poporului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr.47/1992, reține următoarele:

10. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art.146 lit.d) din Constituție, precum și ale art.1 alin.(2), ale art.2, 3, 10 și 29 din Legea nr.47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

11. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie prevederile art.211—215 din Codul de procedură penală, care au următorul cuprins:

— Art.211: *Condiții generale*

„(1) În cursul urmăririi penale, procurorul poate dispune luarea măsurii controlului judiciar față de inculpat, dacă această măsură preventivă este necesară pentru realizarea scopului prevăzut la art.202 alin.(1).

(2) Judecătorul de cameră preliminară, în procedura de cameră preliminară, sau instanța de judecată, în cursul judecării, poate dispune luarea măsurii controlului judiciar față de inculpat, dacă sunt îndeplinite condițiile prevăzute la alin.(1).”;

— Art.212: *Luarea măsurii controlului judiciar de către procuror*

„(1) Procurorul dispune citarea inculpatului aflat în stare de libertate sau aducerea inculpatului aflat în stare de reținere.

(2) Inculpatului prezent i se aduc la cunoștință, de îndată, în limba pe care o înțelege, infracțiunea de care este suspectat și motivele luării măsurii controlului judiciar.

(3) Măsura controlului judiciar poate fi luată numai după audierea inculpatului, în prezența avocatului ales ori numit din oficiu. Dispozițiile art.209 alin.(6)—(9) se aplică în mod corespunzător.

(4) Procurorul dispune luarea măsurii controlului judiciar prin ordonanță motivată, care se comunică inculpatului.”;

— Art.213: *Calea de atac împotriva măsurii controlului judiciar dispuse de procuror*

„(1) Împotriva ordonanței procurorului prin care s-a luat măsura controlului judiciar, în termen de 48 de ore de la comunicare, inculpatul poate face plângere la judecătorul de drepturi și libertăți de la instanța căreia i-ar reveni competența să judece cauza în fond.

(2) Judecătorul de drepturi și libertăți sesizat conform alin.(1) fixează termen de soluționare în camera de consiliu și dispune citarea inculpatului.

(3) Neprezentarea inculpatului nu împiedică judecătorul de drepturi și libertăți să dispună asupra măsurii luate de procuror.

(4) Judecătorul de drepturi și libertăți îl ascultă pe inculpat atunci când acesta este prezent.

(5) Asistența juridică a inculpatului și participarea procurorului sunt obligatorii.

(6) Judecătorul de drepturi și libertăți poate revoca măsura, dacă au fost încălcate dispozițiile legale care reglementează condițiile de luare a acesteia.

(7) Dosarul cauzei se restituie procurorului în termen de 48 de ore de la pronunțarea încheierii.”;

— Art.214: *Luarea măsurii controlului judiciar de către judecătorul de cameră preliminară sau instanța de judecată*

„(1) Judecătorul de cameră preliminară în fața căreia se află cauza poate dispune, prin încheiere, luarea măsurii controlului judiciar sau instanța de judecată față de inculpat, la cererea motivată a procurorului sau din oficiu.

(2) Judecătorul de cameră preliminară sau instanța de judecată sesizat potrivit alin.(1) dispune citarea inculpatului. Ascultarea inculpatului este obligatorie dacă acesta se prezintă la termenul fixat.

(3) Prezența avocatului inculpatului și participarea procurorului sunt obligatorii.”;

— Art.215: *Conținutul controlului judiciar*

„(1) Pe timpul cât se află sub control judiciar, inculpatul trebuie să respecte următoarele obligații:

a) să se prezinte la organul de urmărire penală, la judecătorul de cameră preliminară sau la instanța de judecată ori de câte ori este chemat;

b) să informeze de îndată organul judiciar care a dispus măsura sau în fața căruia se află cauza cu privire la schimbarea locuinței;

c) să se prezinte la organul de poliție desemnat cu supravegherea sa de către organul judiciar care a dispus măsura, conform programului de supraveghere întocmit de organul de poliție sau ori de câte ori este chemat.

(2) Organul judiciar care a dispus măsura poate impune inculpatului ca, pe timpul controlului judiciar, să respecte una sau mai multe dintre următoarele obligații:

a) să nu depășească o anumită limită teritorială, fixată de organul judiciar, decât cu încuviințarea prealabilă a acestuia;

b) să nu se deplaseze în locuri anume stabilite de organul judiciar sau să se deplaseze doar în locurile stabilite de acesta;

c) să poarte permanent un sistem electronic de supraveghere;

d) să nu revină în locuința familiei, să nu se apropie de persoana vătămată sau de membrii familiei acesteia, de alți participanți la comiterea infracțiunii, de martori ori experți sau de alte persoane anume desemnate de organul judiciar și să nu comunice cu acestea direct sau indirect, pe nicio cale;

e) să nu exercite profesia, meseria sau să nu desfășoare activitatea în exercitarea căreia a săvârșit fapta;

f) să comunice periodic informații relevante despre mijloacele sale de existență;

g) să se supună unor măsuri de control, îngrijire sau tratament medical, în special în scopul dezintoxicării;

h) să nu participe la manifestări sportive sau culturale ori la alte adunări publice;

i) să nu conducă vehicule anume stabilite de organul judiciar;

j) să nu dețină, să nu folosească și să nu poarte arme;

k) să nu emită cecuri.

(3) În cuprinsul actului prin care se dispune luarea măsurii controlului judiciar sunt prevăzute în mod expres obligațiile pe care inculpatul trebuie să le respecte pe durata acestuia și i se atrage atenția că, în caz de încălcare cu rea-credință a obligațiilor care îi revin, măsura controlului judiciar se poate înlocui cu măsura arestului la domiciliu sau măsura arestării preventive.

(4) Supravegherea respectării de către inculpat a obligațiilor care îi revin pe durata controlului judiciar se realizează de către instituția, organul sau autoritatea anume desemnate de organul judiciar care a dispus măsura, în condițiile legii.

(5) Dacă, în cadrul obligației prevăzute la alin.(2) lit.a), s-a impus inculpatului interdicția de a părăsi țara sau o anumită localitate, câte o copie a ordonanței procurorului ori, după caz, a încheierii se comunică, în ziua emiterii ordonanței sau a pronunțării încheierii, inculpatului, unității de poliție în a cărei circumscripție locuiește, precum și celei în a cărei circumscripție are interdicția de a se afla acesta, serviciului public comunitar de evidență a persoanelor, Poliției de Frontieră Române și Inspectoratului General pentru Imigrări, în situația celui care nu este cetățean român, în vederea asigurării respectării de către inculpat a obligației care îi revine. Organele în drept dispun darea inculpatului în consemn la punctele de trecere a frontierei.

(6) Instituția, organul sau autoritatea prevăzute la alin.(4) verifică periodic respectarea obligațiilor de către inculpat, iar în cazul în care constată încălcări ale acestora, sesizează de îndată procurorul, în cursul urmăririi penale, judecătorul de cameră preliminară, în procedura de cameră preliminară, sau instanța de judecată, în cursul judecății.

(7) În cazul în care, pe durata măsurii controlului judiciar, inculpatul încalcă, cu rea-credință, obligațiile care îi revin sau există suspiciunea rezonabilă că a săvârșit cu intenție o nouă infracțiune pentru care s-a dispus punerea în mișcare a acțiunii penale împotriva sa, judecătorul de drepturi și libertăți, judecătorul de cameră preliminară sau instanța de judecată, la cererea procurorului ori din oficiu, poate dispune înlocuirea acestei măsuri cu măsura arestului la domiciliu sau a arestării preventive, în condițiile prevăzute de lege.

(8) În cursul urmăririi penale, procurorul care a luat măsura poate dispune, din oficiu sau la cererea motivată a inculpatului, prin ordonanță, impunerea unor noi obligații pentru inculpat ori înlocuirea sau încetarea celor dispuse inițial, dacă apar motive temeinice care justifică aceasta, după audierea inculpatului.

(9) Dispozițiile alin.(8) se aplică în mod corespunzător și în procedura de cameră preliminară sau în cursul judecății, când judecătorul de cameră preliminară ori instanța de judecată dispune, prin încheiere, la cererea motivată a procurorului sau a inculpatului ori din oficiu, după audierea inculpatului.”

12. Autorul excepției susține că textul criticat încalcă prevederile constituționale ale art.20 referitor la tratatele internaționale privind drepturile omului, art.22 alin.(2) cu privire la dreptul la viață și la integritate fizică și psihică, art.23 privind libertatea individuală, art.25 referitor la libera circulație și art.53 cu privire la restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți, precum și prevederile art.5 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale privind dreptul la libertate și la siguranță.

13. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că măsura controlului judiciar a fost reglementată de Codul de procedură penală intrat în vigoare la 1 februarie 2014 ca o măsură preventivă, alături de reținere, controlul judiciar pe cauțiune, arestul la domiciliu și arestarea preventivă, sediul materiei constituindu-l art.202 alin.(4) și art.211—215.

14. Dintr-o perspectivă istorică, Curtea reține că prin Legea nr.32/1990 pentru modificarea și completarea unor dispoziții ale Codului de procedură penală, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.128 din 17 noiembrie 1990, au fost introduse la art.160¹—160¹⁰ din Codul de procedură penală din 1969 *liberarea provizorie sub control judiciar și liberarea provizorie pe cauțiune*. Acestea însă **nu erau considerate de către legiuitor măsuri preventive, ci modalități prin care învinuitul sau inculpatul arestat preventiv putea cere punerea sa în libertate provizorie**. Abia actualul Cod de procedură penală a **introdus controlul judiciar și controlul judiciar pe cauțiune în categoria măsurilor preventive**.

15. **Tot dintr-o perspectivă istorică**, Curtea reține că, potrivit art.136 alin.1 din **Codul de procedură penală din 1969**, organele de urmărire penală și instanțele de judecată puteau dispune **următoarele patru categorii de măsuri preventive**: reținerea, *obligarea de a nu părăsi localitatea*, *obligarea de a nu părăsi țara* și arestarea preventivă. Dintre acestea, reținerea și arestarea preventivă erau măsuri privative de libertate, iar obligarea de a nu părăsi localitatea și obligarea de a nu părăsi țara restrângeau libertatea de circulație a învinuitului sau a inculpatului, fără a pune în discuție libertatea individuală a persoanei. Potrivit art.145 alin.1¹ din Codul de procedură penală din 1969, pe durata măsurii obligării de a nu părăsi localitatea învinuitul sau inculpatul era obligat să respecte următoarele obligații: a) să se prezinte la organul de urmărire penală sau, după caz, la instanța de judecată ori de câte ori este chemat; b) să se prezinte la organul de poliție desemnat cu supravegherea de organul judiciar care a dispus măsura, conform programului de supraveghere întocmit de organul de poliție sau ori de câte ori este chemat; c) să nu își schimbe locuința fără încuviințarea organului judiciar care a dispus măsura; și d) să nu dețină, să nu folosească și să nu poarte nicio categorie de arme. Iar, conform alin.1² al aceluiași articol, organul judiciar care a dispus măsura putea impune învinuitului sau inculpatului ca pe durata acesteia să respecte una sau mai multe dintre următoarele obligații: a) să poarte permanent un sistem electronic de supraveghere; b) să nu se deplaseze la anumite spectacole sportive ori culturale sau în orice alte locuri stabilite; c) să nu se apropie de persoana vătămată, membrii familiei acesteia, persoana împreună cu care a comis fapta, martori, experți ori alte persoane, stabilite de organul judiciar, și să nu comunice cu acestea direct sau indirect; d) să nu conducă niciun vehicul sau anumite vehicule stabilite; e) să nu se afle în locuința persoanei vătămate; f) să nu exercite profesia, meseria sau să nu desfășoare activitatea în exercitarea căreia a săvârșit fapta. Potrivit art.145¹ alin.2 din același cod, obligațiile anterior enumerate erau dispuse cu titlu obligatoriu, în cazul celor prevăzute la art.145 alin.1¹, sau atunci când organul de urmărire penală sau instanța de judecată considera necesar, în cazul celor reglementate la art.145 alin.1², și în cazul luării măsurii preventive a obligării de a nu părăsi țara.

16. Analizând măsurile preventive neprivative de libertate ale obligației de a nu părăsi localitatea și obligației de a nu părăsi țara, așa cum ele erau reglementate în Codul de procedură penală din 1969, Curtea reține că obligațiile aferente acestor măsuri preventive se regăsesc în noul Cod de procedură penală, ca obligații ce pot fi impuse învinutului în cazul dispunerii măsurii preventive a controlului judiciar sau a controlului judiciar pe cauțiune. Au fost introduse, practic, în Codul de procedură penală în vigoare obligațiile suplimentare prevăzute la art.215 alin.(2) lit.f), g), k), în timp ce obligațiile prevăzute la art.215 alin.(1) lit.b) și art.215 alin.(2) lit.a), b), d), h), j) au fost preluate din vechiul Cod de procedură penală cu un conținut asemănător. Însă, potrivit art.145 alin.2, coroborate cu cele ale art.145¹ alin.2 din Codul de procedură penală din 1969, obligarea de a nu părăsi localitatea și obligarea de a nu părăsi țara *puteau fi dispuse, în cursul urmăririi penale, pentru o durată maximă de 30 de zile, fiecare prelungire neputând depăși 30 zile*. Potrivit aceluiași dispoziții legale, *durata maximă a acestor măsuri nu putea depăși, în cursul urmăririi penale, un an, și, în mod excepțional, în cazul infracțiunilor pentru care legea prevedea pedeapsa detențiunii pe viață sau pedeapsa închisorii a cărei limită specială maximă era de 10 ani sau mai mare, doi ani*.

17. Potrivit Codului de procedură penală, intrat în vigoare la 1 februarie 2014, măsurile preventive sunt *reținerea, controlul judiciar, controlul judiciar pe cauțiune, arestul la domiciliu și arestarea preventivă* [art.202 alin.(4) lit.a)—e)], **în cazul controlului judiciar și al controlului judiciar pe cauțiune nefiind reglementate nici termenele și nici durata maximă pentru care aceste măsuri preventive pot fi dispuse**. Măsurile preventive sunt măsuri procesuale ce vizează în mod direct fie starea de libertate a suspectului sau a inculpatului, concretizându-se în privarea acestuia de libertate, în cazul reținerii, al arestării preventive și al arestului la domiciliu (clasificate astfel ca fiind *măsuri preventive privative de libertate*), fie alte drepturi sau libertăți fundamentale, în cazul controlului judiciar și în cel al controlului judiciar pe cauțiune (clasificate ca fiind *măsuri preventive neprivative de libertate*). Măsura controlului judiciar, ca măsură preventivă neprivativă de libertate, poate fi luată de către procuror, judecătorul de drepturi și libertăți, judecătorul de cameră preliminară sau instanța de judecată față de inculpat, dacă există probe sau indicii temeinice din care rezultă suspiciunea rezonabilă că acesta a săvârșit o infracțiune și dacă măsura este necesară în scopul asigurării bunei desfășurări a procesului penal, al împiedicării sustragerii inculpatului de la urmărirea penală sau de la judecată ori al prevenirii săvârșirii unei alte infracțiuni. ***Dar, Codul de procedură penală nu reglementează termenele și durata maximă pentru care poate fi dispusă această măsură.***

18. Conform art.215 alin.(1) din Codul de procedură penală, ***controlul judiciar presupune respectarea de către inculpat a următoarelor obligații:*** a) să se prezinte la organul de urmărire penală, la judecătorul de cameră preliminară sau la instanța de judecată ori de câte ori este chemat; b) să informeze de îndată organul judiciar care a dispus măsura sau în fața căruia se află cauza cu privire la schimbarea locuinței; și c) să se prezinte la organul de poliție desemnat cu supravegherea sa de către organul judiciar care a dispus măsura, conform programului de supraveghere întocmit de organul de poliție sau ori de câte ori este chemat. La acestea, potrivit alin.(2) al aceluiași articol, ***pot fi adăugate, de către organul judiciar care a dispus măsura controlului judiciar, una sau mai multe dintre următoarele obligații:*** a) să nu depășească o anumită limită teritorială, fixată de organul judiciar, decât cu încuviințarea prealabilă a acestuia; b) să nu se deplaseze în locuri anume stabilite de organul judiciar sau să se deplaseze doar în locurile stabilite de acesta; c) să poarte permanent un sistem electronic de supraveghere; d) să nu revină în locuința familiei, să nu se apropie de persoana vătămată sau de membrii familiei acesteia, de alți participanți la comiterea infracțiunii, de martori ori experți sau de alte persoane anume desemnate de organul judiciar și să nu comunice cu acestea direct sau indirect, pe nicio cale; e) să nu exercite profesia, meseria sau să nu desfășoare activitatea în exercitarea căreia a săvârșit fapta; f) să comunice periodic informații relevante despre mijloacele sale de existență; g) să se supună unor măsuri de control, îngrijire sau tratament medical, în special în scopul dezintoxicării; h) să nu participe la manifestări sportive sau culturale ori la alte adunări publice; i) să nu conducă vehicule anume stabilite de organul judiciar; j) să nu dețină, să nu folosească și să nu poarte arme; și k) să nu emită cecuri.

19. Referitor la liberarea provizorie sub control judiciar și liberarea provizorie pe cauțiune, Curtea reține că acestea au făcut obiectul controlului de constituționalitate, însă criticile *au vizat întotdeauna doar condițiile în care se puteau dispune aceste măsuri* (existența condițiilor legale ce trebuie îndeplinite pentru ca persoana arestată preventiv să poată cere punerea sa în libertate provizorie, sub control judiciar sau pe cauțiune, existența limitei de 18 ani a pedepsei închisorii, în cazul infracțiunilor săvârșite cu intenție, pentru care s-a dispus arestarea, diferența existentă între infracțiunile săvârșite cu intenție și cele săvârșite din culpă, din perspectiva posibilității de acordare a liberării provizorii sub control judiciar și a liberării provizorii sub cauțiune), *și nu termenele pentru care ele puteau fi dispuse* (a se vedea Decizia nr.36 din 29 ianuarie 2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.130 din 13 februarie 2004, Decizia nr.521 din 9 aprilie 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.357 din 27 mai 2009, Decizia nr.30 din 18 ianuarie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.115 din 15 februarie 2011, și Decizia nr.755 din 7 iunie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.662 din 16 septembrie 2011).

20. Analizând, din punct de vedere constituțional, natura măsurilor preventive, Curtea constată că acestea **constituie ingerințe în dreptul fundamental al libertății individuale**, prevăzut de art.23 din Constituție. Măsura controlului judiciar reprezintă, de asemenea, o **măsură intruzivă ce poate afecta și alte drepturi și libertăți fundamentale**, respectiv **libera circulație** [art.215 alin.(2) lit.a), b) din Codul de procedură penală], **viața intimă, familială și privată** [art.215 alin.(1) lit.b) și alin.(2) lit.c), d), f), g) din Codul de procedură penală], **libertatea întrunirilor** [art.215 alin.(2) lit.h) din Codul de procedură penală], **munca și protecția socială a muncii** [art.215 alin.(2) lit.e) din Codul de procedură penală], și **libertatea economică** [art.215 alin.(2) lit.k) din Codul de procedură penală], reglementate la art.25, art.26, art.39, art.41, și, respectiv, art.45 din Constituție.

21. Curtea reține că drepturile fundamentale anterior enumerate nu sunt absolute prin natura lor, ele putând fi supuse unor limitări rezonabile printr-o reglementare etatică. Însă, în cauză, textele legale criticate, prin soluția legislativă promovată, nu reglementează cu privire la configurarea normativă a acestor drepturi, respectiv cu privire la stabilirea conținutului și limitelor acestora, ci se referă la o restrângere a exercitării drepturilor, situație în care Curtea constată incidența în cauză a art.53 din Legea fundamentală și urmează a analiza dacă această restrângere este conformă cu prevederile acestui text constituțional.

22. Curtea constată că, din analiza acestui text constituțional, reies condițiile care trebuie îndeplinite pentru restrângerea exercițiilor unor drepturi sau libertăți, respectiv: domeniul **să vizeze doar drepturile fundamentale**, și nu orice drepturi subiective de natură legală sau convențională; restrângerea exercițiului acestor drepturi să poată fi îndeplinită **numai prin lege**; restrângerea să poată opera numai dacă **se impune** și doar dacă este **necesară într-o societate democratică**; restrângerea să poată opera numai în una din **ipotezele limitativ enumerate de art.53 din Constituție**; restrângerea să fie **proporțională cu cauza**; restrângerea să fie **nediscriminatorie**; restrângerea **să nu afecteze substanța dreptului** (a se vedea Decizia nr.872 și nr.874 din 25 iunie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.433 din data de 28 iunie 2010).

23. Raportând condițiile arătate la prezenta cauză, Curtea reține că ingerința generată de instituția controlului judiciar vizează drepturi fundamentale, respectiv dreptul la libertate individuală, dreptul la liberă circulație, dreptul la viață intimă, familială și privată, libertatea întrunirilor, munca și protecția socială a muncii și libertatea economică, este reglementată prin lege, respectiv art.211—215 din Codul de procedură penală, are ca scop legitim desfășurarea instrucției penale, fiind o măsură judiciară aplicabilă în cursul urmăririi penale și al judecării, se impune, fiind adecvată *in abstracto* scopului legitim urmărit, este nediscriminatorie și este necesară într-o societate democratică, pentru protejarea valorilor statului de drept.

24. Ingerința analizată nu este însă proporțională cu cauza care a determinat-o. În acest sens, Curtea reține că aceasta nu asigură un just echilibru între interesul public și cel individual, întrucât **poate fi dispusă pentru o perioadă nelimitată de timp**. Principiul proporționalității, astfel cum este reglementat în ipoteza particulară a art.53 din Constituție, presupune **caracterul excepțional** al restrângerilor exercițiului drepturilor sau libertăților fundamentale, ceea ce implică, în mod necesar, și **caracterul lor temporar**. Din moment ce autoritățile publice pot recurge la restrângerea exercițiului unor drepturi în lipsa unor alte soluții, pentru salvagardarea valorilor statului democratic, este logic ca această măsură gravă să înceteze de îndată ce a încetat și cauza care a provocat-o (a se vedea Decizia nr.872 din 25 iunie 2010). Acesta este și sensul dat dispozițiilor art.53 din Legea fundamentală de către Curtea Constituțională, prin jurisprudența sa, instanța de contencios constituțional stabilind prin Decizia nr.139 din 14 decembrie 1994, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.353 din 21 decembrie 1994, că este *neconstituțională impunerea pe termen nelimitat a taxei de trecere a frontierei*, iar prin Decizia nr.6 din 11 noiembrie 1992, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.48 din 4 martie 1993, că este *neconstituțională interdicția înstrăinării imobilelor trecute în proprietatea statului după 23 august 1944, întrucât operațiunea în cauză era afectată de un termen incert*, respectiv până la adoptarea de către Parlament a unei legi, conform unei dispoziții din cuprinsul actului normativ criticat. De asemenea, prin Decizia nr.2 din 30 iunie 1992, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.165 din 16 iulie 1992, s-a constatat *constituționalitatea restrângerii, la 6 luni anterioare datei alegerilor, a exercițiului dreptului de a candida pentru funcțiile de prefect, de subprefect și pentru funcții de conducere din cadrul serviciilor publice ale ministerelor și ale autorităților guvernamentale descentralizate*. Totodată, prin Decizia nr.291 din 22 martie 2007, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.302 din 7 mai 2007, Curtea Constituțională a constatat ca fiind *constituțională restrângerea la 3 luni a dreptului la liberă circulație în străinătate a cetățeanului român returnat de un stat străin cu care România a semnat un acord în acest sens*. De asemenea, prin deciziile nr.872 și nr.874 din 25 iunie 2010, Curtea a reținut constituționalitatea restrângerii exercitării dreptului la muncă a personalului plătit din fonduri publice, măsura fiind conformă cu prevederile art.53 din Legea fundamentală, numai în condițiile strict și limitativ prevăzute de această normă constituțională.

25. Curtea observă, de asemenea, că art.241 alin.(1) lit.a) din Codul de procedură penală reglementează ca primă modalitate de încetare de drept a măsurilor preventive *expirarea termenelor prevăzute de lege*, urmată de expirarea termenelor stabilite de organele judiciare. Din interpretarea sistematică a normei anterior referite, în contextul dispozițiilor art.241 din Codul de procedură penală în ansamblul său, reiese necesitatea existenței în cuprinsul legii procesual penale a termenului pentru care poate fi dispusă fiecare măsură preventivă, indiferent de natura sa privativă sau neprivativă de libertate, ceea ce în cazul măsurilor preventive ale controlului judiciar și ale controlului judiciar pe cauțiune legiuitorul nu a prevăzut.

26. Dacă în cazul măsurilor preventive privative de libertate legiuitorul a prevăzut atât termenele pe care pot fi luate, cât și durata maximă pentru care acestea pot fi dispuse, *în cazul măsurii preventive a controlului judiciar, dispozițiile art.211—215 și 241 din Codul de procedură penală nu prevăd nici termenul pentru care poate fi dispusă și nici durata maximă a acestei măsuri*. Apare astfel ca evident **dreptul organelor judiciare de a dispune controlul judiciar, ca măsură preventivă, pentru perioade nelimitate de timp**, drept ce presupune restrângerea nelimitată temporal a drepturilor și libertăților fundamentale vizate de conținutul acestei măsuri. Or, potrivit standardelor de constituționalitate anterior arătate, o asemenea restrângere **este neconstituțională**, întrucât principiul proporționalității afectează conținutul normativ al drepturilor fundamentale vizate, așadar substanța acestora, nerezumându-se la restrângerea exercițiului acestora. Pentru acest motiv, Curtea urmează să admită excepția de neconstituționalitate a art.211—215 din Codul de procedură penală, prin raportare la art.20, art.23, art.25, art.26, art.39, art.41, art.45 și art.53 din Constituție, precum și art.5 din Convenție.

27. Curtea constată că autorul excepției critică doar dispozițiile art.211—215 din Codul de procedură penală, ce reglementează instituția controlului judiciar, **însă acestea, în mod necesar și evident, nu pot fi dissociate de prevederile art.216 și 217 din Codul de procedură penală**, referitoare la controlul judiciar pe cauțiune, întrucât cele două măsuri formează împreună subcategoria măsurilor preventive neprivative de libertate, urmând aceleași reguli și același regim juridic. Nici pentru controlul judiciar pe cauțiune, Codul de procedură penală, respectiv art.216 și 217 și art.241, nu prevăd un termen și o durată maximă pentru care această măsură poate fi dispusă. Pentru acest motiv, potrivit art.31 alin.(2) din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, **instanța de contencios constituțional, în caz de admitere a excepției de neconstituționalitate a prevederilor art.211—215 din Codul de procedură penală, urmează a se pronunța și asupra constituționalității dispozițiilor art.216 și 217 din Codul de procedură penală**, constatând că acestora din urmă le sunt aplicabile *mutatis mutandis* argumentele de neconstituționalitate referitoare la prevederile art.211—215 din Codul de procedură penală. În consecință, art.216 și art.217 din Codul de procedură penală sunt neconstituționale, încălcând art.23, art.25, art.26, art.39, art.41 și art.45 raportate la art.53 din Legea fundamentală.

28. În privința efectelor deciziilor Curții Constituționale, potrivit art.147 alin.(1) din Constituție, *„Dispozițiile din legile și ordonanțele în vigoare, precum și cele din regulamente, constatate ca fiind neconstituționale, își încetează efectele juridice la 45 de zile de la publicarea deciziei Curții Constituționale dacă, în acest interval, Parlamentul sau Guvernul, după caz, nu pun de acord prevederile neconstituționale cu dispozițiile Constituției. Pe durata acestui termen, dispozițiile constatate ca fiind neconstituționale sunt suspendate de drept.”* În cauză, Curtea reține că remedierea deficienței de reglementare constatate prin prezenta decizie până la data publicării ei în Monitorul Oficial al României determină înlăturarea viciului de neconstituționalitate și menținerea în fondul activ al legislației a dispozițiilor art.211—217 din Codul de procedură penală, împreună cu corectivele aduse în sensul arătat prin prezenta decizie.

29. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art.146 lit.d) și al art.147 alin.(4) din Constituție, precum și al art.1—3, al art.11 alin.(1) lit.A.d) și al art.29 din Legea nr.47/1992, cu majoritate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
În numele legii
DECIDE:

Admite excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.211—217 din Codul de procedură penală, excepție ridicată de Bobby Hamzo în Dosarul nr.3.407/296/2014 al Judecătoria Satu Mare — Secția penală, și constată că prevederile art.211—217 din Codul de procedură penală sunt neconstituționale.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Judecătoria Satu Mare — Secția penală și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 4 decembrie 2014.